

Baanbrekende vrouwen in de journalistiek

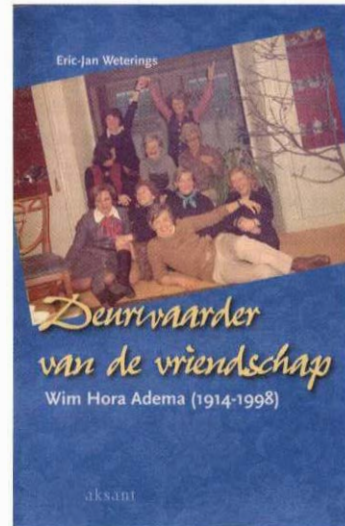
Onlangs verschenen twee boeken over vrouwen wier namen aan de geschiedenis van *Het Parool* geklonken zijn. Maar er zijn meer overeenkomsten tussen Wim Hora Adema (1914-1998) en Fiep Westendorp (1916-2004). Toen Hora Adema in 1937 ging schrijven voor het *Algemeen Handelsblad* had ze al een eigen rubriek verzorgd in het *Leeuwarder Nieuwsblad*. In 1939 begon ze voor het Handelsblad de jongerenpagina 'Doe Mee'. Vanaf dat moment bouwde ze een staat van dienst op die een biografie waardig is, en die is dan ook geschreven door haar vroegere (bijna)buurman en journalist annex historicus Eric-Jan Weterings. In dit overzichtelijke boekje komt Hora Adema uit de verf als kinderboekenschrijfster, Parooljournalist, mede-oprichter van het feministische maandblad *Opzij* en scout van journalistiek en literair talent.

Ook Fiep Westendorp begon haar loopbaan al voor de Tweede Wereldoorlog. In een groot formaat boek doen tien medewerkers verslag van Westendorps tekentalent uit diverse periodes van haar leven. (Over haar activiteiten als tekenares voor de nazi-uitgeverij Opbouw wordt overigens niet gesproken). Westendorp werkte jarenlang voor *Het Parool*, maar zij is vooral bekend om haar samenwerking met Annie M.G. Schmidt, ontstaan in *Het Parool*. Haar creatie 'Jip en Janneke' is zo alom en nadrukkelijk aanwezig, in de boeken van Schmidt maar ook gemerchandised door de Hema, dat je bijna zou vergeten dat ze ooit getekend zijn door Fiep Westendorp. Dat zal vanaf nu

niet meer gebeuren, want in korte tijd stelde Gioa Smid maar liefst twee boeken over de door haar bewonderde tekenares samen. Het aantrekkelijke van *Voor de vrouw maar voor haar niet alleen...* (naar de rubriek die vanaf 1948 twintig jaar lang in *Het Parool* stond) is de royale vormgeving. Tientallen krantenpagina's in facsimile afgedrukt geven een representatief beeld van de talenten van Westendorp.

Zowel in de biografie van Hora Adema als in het boek over Westendorp wordt stilgestaan bij de bekende vrouwenpagina in *Het Parool* waar ook Mies Bouhuys, Harriët Freezer, Hella Haasse, Jeanne de Roos aan meewerkten. Zij en vele andere medewerksters zijn later beroemd geworden als journalist, of zoals in het geval van Hedy d'Ancona, als politica. Hora Adema is makkelijker te portretteren dan Westendorp, wat niet zo vreemd is omdat zij schrijvend journalist was en dus uitgesprokener in haar opvattingen dan de tekenares Westendorp. Hora Adema nam in 1941 ontslag bij het Algemeen Handelsblad en vond een baantje bij boekhandel Allert de Lange. Daar raakte ze politiek in een stroomversnelling door het lezen van de vele verboden exilboeken die de gelijknamige emigrantenuitgeverij De Lange uitgaf. Ze begon cabarettteksten te schrijven, onder meer voor Wim Sonneveld, toen haar collega bij Allert de Lange. Ze publiceerde samen met Ed. Hoornik, waarschijnlijk haar minnaar, een boek, kwam in het verzet terecht en legde contact met het illegale *Parool*. Vanaf dat moment werd ze de spil van een groepje vrouwen. Ze zette Annie M. G. Schmidt aan tot schrijven en bood talloze medewerksters een podium op haar vrouwenpagina. Het contact met *Het Parool* eindigde rigoureus en met verbittering. Hoofdredacteur Herman Sandberg hief haar rubriek op, de verhoudingen raakten zo verstoord dat ontslag (voor haar) volgde. Ondertussen bleef ze kinderboeken schrijven en stelde reisgidsen samen. In 1972 richtte ze samen met Hedy d'Ancona *Opzij* op. Ook Westendorp bleef tot op hoge leeftijd actief, onder meer met het maken van de illustraties in bijna alle boeken van Annie M.G. Schmidt. Tot 11 maart is in het Permuseum te Amsterdam de tentoonstelling te zien: 'Fiep in de krant, de Parool-jaren van Fiep Westendorp'.

Hans Renders

Eric-Jan Weterings, *Deurvaarder van de vriendschap*. Wim Hora Adema (1914-1998), aksant, Amsterdam 2006, isbn 9052602255, €19,90.
Voor de vrouw maar voor haar niet alléén... Fiep Westendorp in de krant, samengesteld door Gioa Smid, Meulenhoff, Amsterdam 2006, isbn 9029078413, €19,90. ▀

Rosie Fentis

10(2007)1, februari